



Jaarverslag 2011

1. Inleiding

De vzw INTACT werd in januari 2009 opgericht en heeft zich sinds juli 2010 geprofessionaliseerd.

Het jaar 2011 werd gekenmerkt door een reeks gebeurtenissen die wijzen op het toenemende draagvlak van INTACT binnen het netwerk van Belgische verenigingen en instellingen.

We kregen **zowel financiële als morele steun** van een groot aantal politieke, institutionele, academische en juridische instanties en privépersonen. Dankzij deze omvangrijke steun konden we dit jaar de volgende zaken realiseren:

- de continuïteit en de ontwikkeling van de activiteiten van INTACT verzekeren tot minstens 30 juni 2015;
- onze activiteiten uitbreiden tot elke persoon, ongeacht zijn/haar statuut (en dus niet uitsluitend erkende vluchtelingen of asielzoekers, zoals onze belangrijkste fondsenverstrekker van ons verwacht);
- de activiteiten van INTACT meer impact en geloofwaardigheid geven (brochures, conferenties, opleidingen, onderzoek, individuele ondersteuning, wetgevende werk);
- de tijdelijke versterking van ons team dankzij de aanwerving van een extra jurist.

We zijn een denkoefening begonnen over de uitwerking van een **strategisch langetermijnplan** (op 3 of 5 jaar), dat eind 2012 rond zou moeten zijn. Dit strategisch plan heeft tot doel onze organisatie te verankeren binnen het bestaande verenigingsnetwerk, door haar rol en doelstellingen nauwkeurig te omschrijven en te bepalen hoe deze kunnen worden bereikt en geëvalueerd. Op die manier willen we de coherentie van onze acties garanderen en onze beperkte middelen optimaal blijven benutten. Tegelijk stellen we vast dat ons potentieel actieterrein elke dag groter wordt en er steeds vaker een beroep op ons wordt gedaan. We hopen dat dit document ons zal helpen het vertrouwen te winnen van potentiële verstrekkers van structurele en gerichte fondsen van een grotere omvang.

In het kader van de huidige denkoefening werd er beslist om met INTACT enkel nog te focussen op VGV. Kwesties als gedwongen huwelijken, eengerelateerd geweld of elke andere nefaste traditionele praktijk worden uitsluitend nog benaderd vanuit de optiek van VGV.

2. Belangrijkste realisaties

2.1 Sensibiliseringscampagne in Vlaanderen

De campagne in Vlaanderen met betrekking tot het wettelijke verbod op VGV werd op gang getrokken op 7 april, Wereldgezondheidsdag. De campagne werd geleid door de Nederlandstalige afgevaardigde voor de kinderrechten (<http://www.kinderrechten.be/Content.aspx?pageAction=Detail&pagId=53774>) en door Vluchtelingenwerk Vlaanderen. De brochure van INTACT over het beroepsgeheim kon op die manier op grote schaal worden verspreid. Het voorwoord was van de hand van minister Jo Vandeuren. In totaal werden in Vlaanderen 15.000 brochures, affiches en flyers verspreid. De campagne kon rekenen op de steun van de Vlaamse Gemeenschap. Uit de campagne vloeiden ook andere activiteiten voort, zoals intervisiesessies met Nederlandstalige balies. Ook kwamen er intensievere contacten met de Antwerpse provinciale coördinatie inzake intrafamiliaal geweld (de organisatie van een studienamiddag).

2.2. De integratie van INTACT binnen de 'steungroep voor gezamenlijke strategieën inzake VGV' van de Federatie Wallonië-Brussel

De gezamenlijke strategieën zijn een platform van de Federatie Wallonië-Brussel dat alle spelers samenbrengt die van nabij of veraf betrokken zijn bij de problematiek van VGV. Het platform telt zo'n veertig deelnemers uit onder meer PMS-centra (centre 'psycho-médico-social'), het ONE (Office de la Naissance et de l'Enfance), diverse verenigingen, de politie, ... Als speler die 'rechtstreeks betrokken' is bij VGV, werd INTACT uitgenodigd om deel uit te maken van de 'Groupe d'Appui' (GA, de steungroep) van de gezamenlijke strategieën, die samengesteld is uit acht leden uit verschillende sectoren (verenigingen, de medische en juridische sectoren). De groep wordt methodologisch ondersteund door het *Observatoire du Sida et des sexualités*. De steungroep vormt de motor achter de debatten en de programmering van coherente, gezamenlijke acties met betrekking tot VGV binnen de Federatie Wallonië-Brussel.

2.3. Opsporen van meisjes die risico lopen op VGV of slachtoffers van VGV

Dit jaar werden ons meerdere gevallen gemeld. Er moet dan ook dringend vooruitgang worden geboekt. Zo moet er een diepgaand debat komen over de bestaande mechanismen om kindermishandeling op te sporen, de instellingen die dit bestrijden en de mate waarin deze aangepast zijn aan de problematiek van VGV. Bovendien moet de

aandacht worden gevestigd op bepaalde tekortkomingen en moeten er aanbevelingen komen om dergelijke situaties beter aan te pakken.

De politieke instanties van de Federatie Wallonië-Brussel, het Waalse Gewest en het Cocof hebben het advies gevraagd van INTACT met betrekking tot de oprichting van een steunprotocol voor het opsporen van risicomeisjes of slachtoffers van VGV. We namen om te beginnen het initiatief om alle hoofdrolspelers uit de sector van de jeugdzorg samen te brengen: de SAJ (Service d'Aide à la Jeunesse), de DGDE (de algemeen afgevaardigde voor de kinderrechten), het parket, GAMS (Groupe pour l'abolition des mutilations sexuelles) en INTACT. Na enkele contacten en een vergadering in oktober 2011 werd een eerste interventieprocedure binnen de Brusselse SAJ op touw gezet, waarbij een gekwalificeerde aanspreekpersoon werd aangesteld die binnen de SAJ verantwoordelijk is voor deze materie. Er werd in samenwerking met de DGDE afgesproken dat deze procedure in 2012 zal worden ingevoerd in alle Waalse SAJ's die met deze problematiek in aanraking kunnen komen.

Op vraag van de Brusselse en Waalse politici hebben we een pluridisciplinaire denkgroep in het leven geroepen binnen de in 2008 door GAMS opgerichte groep van 'overlegstrategieën'. De denkgroep is samengesteld uit artsen, vertegenwoordigers van het ONE, de PSE (Promotion de la Santé à l'École), PMS (centre Psycho-Médico-Social), ... Deze denkgroep moet zich beraden over een interventiemodel om op grote schaal meisjes op te sporen die slachtoffer zijn van of risico lopen op VGV. Om dieper in te gaan op de hieraan gelinkte juridische aspecten, heeft INTACT samengewerkt met gespecialiseerde advocaten. Dankzij deze samenwerking konden de volgende studies worden gerealiseerd: "de detectie en de opsporing in het kader van de school (PSE, PMS) of het ONE" en "het wettelijke kader van het vereiste medische onderzoek voor meisjes die risico lopen op VGV in geval van een terugkeer naar het land en die om die reden als vluchteling werden erkend". Deze studies, die we verder zullen ontwikkelen, zullen de basis vormen voor werkinstrumenten en aanbevelingen. Zo zouden we onder meer een voorstel willen formuleren voor de Hoge Gezondheidsraad.

Aan Nederlandstalige kant hadden we aan het begin van het jaar een ontmoeting met het kabinet van de Vlaamse minister van Onderwijs, waarbij we de nadruk legden op preventie in het kader van het medisch schooltoezicht. Op uitnodiging van het kabinet namen we deel aan een infosessie van directeurs van de CLB's om aandacht te vragen voor de problematiek van de VGV en om te kijken hoe er vandaag in Nederland aan preventie wordt gedaan, namelijk door te spreken met risicopersonen. Het was meteen ons eerste 'officiële en erkende' contact met deze essentiële partners in de preventie van VGV.

Uit de ontmoeting met de diensten voor jeugdzorg en het Comité Bijzondere Jeugdzorg (CBJ) van 11 oktober 2011 is gebleken dat er bij de Nederlandstalige jeugdzorg een gebrek is aan, of zelfs een desinteresse voor preventie inzake VGV. Daarom namen we contact op met het Vlaams Forum Kindermishandeling (een structuur die toezicht houdt op de uitvoering in Vlaanderen van het Protocol Kindermishandeling van 30 maart 2010 tussen de Vlaamse minister voor Volksgezondheid en de minister van Justitie) teneinde VGV eveneens als een vorm van mishandeling te benaderen, waardoor VGV binnen het

toepassingsveld van dit protocol zou vallen. Dit werd op 7 december 2011 besproken met de verantwoordelijke van deze structuur, die bereid was om de eventuele integratie van VGV in het protocol op de agenda van het forum te plaatsen. Dit contact zou in 2012 moeten leiden naar acties bedoeld voor personen die een belangrijke rol spelen bij de preventie (de politie, vertrouwenscentra, het Comité bijzondere Jeugdzorg).

2.4 VGV en asiel

Op 22 november 2011 organiseerde INTACT in samenwerking met het UNHCR een colloquium onder de titel "De internationale bescherming tegen nefaste traditionele praktijken" in het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen. Dit vond plaats in het kader van de zestigste verjaardag van de Internationale Conventie inzake het Vluchtelingenstatuut en in het kader van de Veertiendaagse van de Vrouw.

Het colloquium had tot doel een duidelijker beeld te krijgen van de recente internationale context met betrekking tot de bescherming van vrouwen tegen zogenaamde 'traditionele' vormen van geweld. Er werd aan herinnerd dat dit soort geweld als een vorm van vervolging kan worden beschouwd en als dusdanig moet worden behandeld in het asielrecht. Voor de toespraken werd een beroep gedaan op nationale en internationale experts (zoals Prof. Cecilia Bailliet van de Universiteit van Oslo, Elodie Soular van France Terre d'Asile, Frances Nicholson en Fadela Novak van het HCR). Dirk van den Bulck, Commissaris-Generaal voor de Vluchtelingen, stelde het nieuwe Europese Ondersteuningsbureau voor Asielzaken (EASO) voor, dat in de toekomst een belangrijke gesprekspartner zal worden inzake opleiding en kwaliteit van de asielopvang in Europa. Zijn aanwezigheid en bereidheid om samen met INTACT van ideeën te wisselen over de thema's van dit colloquium is voor ons van groot belang vanwege zijn grote invloed op de behandeling van dit type dossiers door de Belgische en de Europese asielinstanties. Het publiek bestond uit professionals van de asielsector: het CGVS (Commissariaat-Generaal voor Vluchtelingen en Staatlozen) en van de asielopvang. Onder de 130 deelnemers aan het colloquium bevonden zich ook een groot aantal Nederlandstalige en Franstalige advocaten.

Naar aanleiding van dit colloquium werd beslist dat er aanbevelingen zouden worden gericht aan de asielinstanties om hun werking te verbeteren. Deze aanbevelingen worden tevens versterkt met de oprichting van een team asielexperts in januari 2012. Deze groep zal zich vooral focussen op de studie van de jurisprudentie die op vraag van INTACT werd verricht door twee advocaten, Caroline Lejeune en Maia Grinberg. Uit de studie blijkt bijvoorbeeld dat er belangrijke verschillen bestaan in de aanpak van de verschillende instanties, zeker in functie van de taalrol. Het lijkt ons van belang deze verschillen in behandelingswijzen objectief te benaderen en zo mogelijk ze op elkaar af te stemmen.

3. In 2011 gerealiseerde activiteiten

3.1 Fondsenwerving

Gezien de jonge leeftijd van onze vereniging nam de fondsenwerving tijdens het eerste semester van 2011 een groot deel van onze tijd in beslag. We stonden niet alleen in voor de cofinanciering voor de subsidie die voor 75% was toegekend door het Europees Vluchtelingenfonds (EVF), maar we hadden ook van meet af aan de ambitie om onze acties niet te beperken tot het doelpubliek van het EVF, zijnde kandidaat-asielzoekers en erkende vluchtelingen.

De fondsenwerving heeft zijn vruchten afgeworpen, want voor het jaar 2011-2012 verkregen we de volgende financiële steun:

- EVF 2010-2011: € 93.990,63
- Subsidie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest: € 10.000
- Subsidie van het FIM (Federale Impulsfonds): € 37.201
- Subsidie van het FIM (Franse Gemeenschap) - versterking van de juridische dienst: € 45.000
- Subsidie van het FIM (Franse Gemeenschap) - opleidingen: 9.550 €
- Subsidie van het Waalse Gewest: € 4.000 en € 5.000
- Subsidie van de Stad Brussel: 1.500 €
- Subsidie IGVM (Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen): € 5.556
- Subsidie van de FOD Buitenlandse Zaken: 6.500 €
- Subsidie van het Cocof: 12.000 €
- Subsidie van de Communauté française-Jeunesse: 3.000 €
- Subsidie van de Vlaamse Overheid: € 6061,1

Alles samen goed voor een **totaalbedrag van € 239.358.1**

Bovendien hebben we een gunstig antwoord gekregen voor de verlenging van de EVF-subsidie voor de periode juli 2012 - juni 2015.

3.2 Juridische consultaties en meldingen

3.2.1. Juridische consultaties

Het aantal juridische consultaties is in 2011 gevoelig gestegen: in het eerste semester van 2010 telden we 19 dossiers. In 2011 daarentegen behandelden we 119 dossiers, waarvan 102 van asielzoekers of vluchtelingen en 17 van personen die niet onder dit statuut vallen. Onder deze dossiers bevinden zich twee meldingen van risico op besnijdenis voor Belgische kinderen. De meest voorkomende nationaliteiten zijn die van Guinee (46 dossiers), Somalië, Senegal, Soedan en Ivoorkust.

We mogen veronderstellen dat de grootschalige verspreiding van onze brochures in het begin van het jaar (vanaf januari meer dan 30.000 exemplaren in heel België en tevens via de rondzendbrief van het ministerie van sociale integratie) en andere acties bijgedragen hebben tot de sterke toename van het aantal consultaties.

De overgrote meerderheid van de consultaties hebben betrekking op asielrecht. We worden hoofdzakelijk aangesproken door professionals uit de sector van de asielopvang en advocaten.

De aan ons gerichte vragen hebben vooral betrekking op VGV, maar ook op gedwongen huwelijken. We hebben dan ook besloten om deze problematiek enkel te behandelen indien deze gelinkt is aan VGV.

Wat de opvolging van de consultaties betreft, wordt de vraag om informatie ofwel rechtstreeks door INTACT beantwoord, ofwel eventueel overgemaakt naar een gespecialiseerde advocaat of een andere vereniging. Hiertoe werken we nauw samen met het Belgisch Comité voor Hulp aan Vluchtelingen, aan wie we de gevoeligste dossiers overmaken. Anderzijds biedt INTACT ook ondersteuning aan advocaten die met dit soort dossiers in aanraking komen door hen nuttige documentatie te bezorgen (wetgeving, jurisprudentie, doctrine,...).

Aan sommige asioldossiers voegen we attesten toe waarmee we bepaalde aspecten onder de aandacht van de autoriteiten willen brengen. Zo hebben we besloten om voortaan op meer 'structurele' wijze te antwoorden op vragen met betrekking tot herbesnijdenis in een asielcontext. We stelden een brief op voor het CGVS (zie bijlage) die de advocaat indien nodig aan het dossier kan toevoegen.

3.2.2. Meldingen

1) We deden een eerste melding bij het Brusselse jeugdparket op 27 mei 2011. We werden gewaarschuwd door een arts van een travel clinic in Brussel. De dame was verontrust door de houding van een Guinees echtpaar in het gezelschap van hun twee dochttertjes (3 en 7 jaar), dat op 3 juni 2011 samen naar Guinee wilde reizen. Er werden meerdere stappen ondernomen om contact op te nemen met de vader van het gezin (brief, telefoon, poging tot ontmoeting; via de arts, INTACT, GAMS en de DGDE). Aangezien de vader weigerachtig stond tegenover een ontmoeting met de bemiddelingsdiensten en hij zich op verontrustende wijze voor besnijdenis had uitgesproken, besloot INTACT het dossier voor het Brusselse jeugdparket te brengen,

dat, gezien de hoogdringendheid, een plaatsing opportuun achtte. De kinderen, 3 en 7 jaar oud, werden voor een periode van dertig dagen in een opvangtehuis geplaatst. Alle actoren van het terrein voelden zich ongemakkelijk bij deze ongepaste beslissing. Het dossier werd overgemaakt aan de SAJ die de familie opvolgt. Naar het schijnt heeft het vertrek naar Guinee toch plaatsgevonden en heeft men de familie na de terugkomst opnieuw gezien.

2) We zijn eveneens tussengekomen in de maand juni 2011 bij een Belgische familie in Anderlecht (van Somalische oorsprong) met drie dochttertjes van 3, 7 en 8 jaar oud. INTACT werd gealarmeerd door een sociaal-assistente die verontrust was door de vraagstelling van de moeder over de besnijdenispraktijk in België. De familie had meerdere ontmoetingen met INTACT en de PSE van de school. Hoewel de moeder weigerde een verklaring op eer te ondertekenen dat de meisjes niet zouden worden besneden, hebben de samenwerking en een gesprek tussen alle partijen ertoe geleid dat de ouders instemden de arts van het PSE te ontmoeten na hun terugkomst in België. Bij hun terugkomst werden de meisjes dan ook effectief onderzocht door de arts van het PSE die vaststelde dat ze intact waren. Die stelde tevens vast dat ze gesensibiliseerd waren over dit thema.

3) Een derde melding kregen we net voor de kerstvakantie (23 december) via GAMS België. Een lerares alfabetisering (uit de regio Namen) kreeg vertrouwelijke informatie van een van haar studentes, die haar op de hoogte bracht van de besnijdenis op Belgische bodem van het dochttertje van een van haar kennissen. Ze bezorgde haar de gegevens van de familie en INTACT nam vervolgens contact op met de SAJ en de bevoegde dienst SOS enfants. Het geval wordt momenteel behandeld.

Deze verschillende gevallen hebben heel wat vragen opgeroepen en vormen de aanleiding voor enkele belangrijke denkoefeningen binnen INTACT:

- omdat we ervan overtuigd waren dat de plaatsing van de meisjes uit het eerste geval geen goede oplossing was voor het probleem, hebben we samengewerkt met de SDJ van Namen om alternatieven te vinden voor de plaatsing;

- we hebben een denkgroep opgericht samengesteld uit de Algemeen Afgevaardigde voor de kinderrechten, de SAJ van Brussel, de Kinderrechtencommissaris, de CBJ Brussel, de GAMS en INTACT om een interventieprotocol vast te leggen om op gepaste wijze te kunnen optreden wanneer dit soort situaties zich opnieuw voordoet. Dit debat zou uitgebreid moeten worden naar alle SAJ's binnen de Federatie Wallonië-Brussel.

3.3 Ontwikkeling van het netwerk

De informatiecampagne over het wettelijke verbod op VGV in Vlaanderen heeft enkele contacten opgeleverd met de belangrijkste preventiemedewerkers in Vlaanderen (naast de opvangcentra voor asielzoekers). Het gaat vooral om Centra voor Algemeen Welzijnswerk, centra voor mentale gezondheid, het Centrum voor Kinderzorg en

Gezinsondersteuning (CKG), structuren die zich richten op NBMV's (niet-begeleide minderjarige vreemdelingen) en advocaten.

Andere contacten om het netwerk uit te breiden:

- 28 januari: ontmoeting met GAMS Frankrijk;
- 22 februari, 16 maart en 13 december: contacten met het RMM (Réseau Mariage et Migrations) en aanvraag bij de raad van bestuur van deze organisatie om deel te mogen uitmaken van hun netwerk - we kregen een positief antwoord;
- 18 januari en 24 mei 2011: contacten met de Antwerpse provinciale coördinatie inzake intrafamiliaal geweld met het oog op de organisatie van een halve studiedag over VGV op 29 september 2011;
- 3 maart 2011: Contacten met Vluchtelingenwerk Vlaanderen ter bevordering van de sensibilisering van juridische actoren inzake VGV en met het oog op de organisatie van opleidingen in samenwerking met Nederlandstalige balies;
- 11 april: Ontmoeting met Dokters van de Wereld België;
- 16 mei: Ontmoeting en verschillende contacten met Synergie Bruxelles om een opleidingsmodule rond VGV in te richten in het kader van jeugdhulp;
- 5 september: ontmoeting met de nieuwe jurist bij Espace M in Luik;
- 22 september: ontmoeting met SDJ Brussel om een opleidingsmodule rond VGV in te richten in het kader van jeugdhulp;
- 17 november: ontmoeting met Amazone en Tostan France;
- 7 december: ontmoeting met het hoofd van het Vlaams Forum Kindermishandeling om te spreken over VGV-preventie in Vlaanderen.

3.4 Colloquia en conferenties

3.4.1. Organisatie en co-organisatie van de volgende conferenties en colloquia:

- 4 februari: colloquium 'Besnijdenis en religie' in samenwerking met GAMS België ter gelegenheid van de Internationale Dag van de Strijd tegen VGV (132 deelnemers);

Het colloquium, dat bijgewoond werd door Hare Majesteit de Koningin en vertegenwoordigers van de federale regering, had tot doel de sociaal-culturele, medische en juridische context van VGV te schetsen en tegelijk de delicate kwestie van de rol van religie in deze praktijk te bespreken. INTACT was, samen met GAMS België,

zowel inhoudelijk als logistiek een van de belangrijkste partners bij de organisatie van deze dag;

- 5 februari: deelname aan een conferentie/debat georganiseerd door het Collectif Liégeois in het CAL in Luik, ter gelegenheid van de Internationale Dag van de strijd tegen VGV 2011 (meer dan 100 deelnemers);

- 29 september: Colloquium 'Vrouwelijke genitale verminkingen: Wat is mijn verantwoordelijkheid, hoe moet ik hiermee omgaan?' in samenwerking met de Antwerpse provinciale coördinatie inzake intrafamiliaal en partnergeweld. Deze halve studiedag werd georganiseerd in Antwerpen (Provinciehuis) om personen die in contact komen met slachtoffers van intrafamiliaal geweld te sensibiliseren voor VGV en om een betere preventie van deze behandelingen te kunnen garanderen. Er was veel belangstelling voor dit evenement (120 deelnemers);

- 7 november 2011: colloquium 'vrouwelijke genitale verminking: van inzicht tot interventie' in samenwerking met het Maison plurielle van Charleroi (50 deelnemers). Dit colloquium werd georganiseerd op initiatief van de provinciale coördinatie van Henegouwen tegen familiaal en intrafamiliaal geweld. We werden uitgenodigd om als specialist ter zake een wetenschappelijke bijdrage te leveren. We hebben aldus een belangrijke rol gespeeld in de inhoudelijke uitwerking en de uitnodiging van de sprekers. De bedoeling van de dag was de actoren uit de psycho-medische en sociale sectoren uit de regio Charleroi te sensibiliseren voor de problematiek van VGV, om aldus de opsporing en opvolging van dergelijke gevallen te verbeteren. We namen ook deel aan de persconferentie die het colloquium voorafging. We willen gevolg geven aan deze dag door in contact te blijven met mensen van het terrein via het regionaal platform voor partner- en intrafamiliaal geweld en via onze permanente contacten met het Maison plurielle, een belangrijke speler in het verenigingsnetwerk van de regio Charleroi.

- 22 november 2011: 'Internationale bescherming en 'nefaste traditionele praktijken'' in samenwerking met het UNHCR in het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen (130 deelnemers).

3.4.2. Aanwezigheid op de volgende conferenties:

- 4 maart: Conferentie over Jeugdzorg;

- 15 maart: symposium georganiseerd door het departement Volksgezondheid en Welzijn van de Vlaamse gemeenschap: 'Hoe werken aan een effectieve en efficiënte hulp- en dienstverlening? Perspectieven vanuit Europa, de wetenschap en de praktijk.'

- 20 mei: Internationaal colloquium over de globale aanpak van slachtoffers van gedwongen huwelijken, georganiseerd door het RMM;

- 25 mei: Filmvoorstelling-debat 'Fuuta, le temps est venu d'en parler', georganiseerd door Amazone, Bruxelles Laïque en Tostan France;
- 18 mei en 2 september 2011: rondetafel over eerge relateerd geweld, in het IGVM op initiatief van de vzw ZIJN;
- 14 oktober: Colloquium over het rapport van de internationale bescherming in België, MNM (Mouvement des Nouveaux Migrants) en het CGVS;
- 17 oktober: Colloquium, 'Lokaal beleid inzake de strijd tegen partner- en intrafamiliaal geweld: uitwisseling van ervaringen tussen verschillende Europese steden', Brussels Hoofdstedelijk Gewest;
- 25 oktober 2011: Rondetafel: Seksuele gezondheid en kwetsbare groepen, op initiatief van Sensoa.
- 9 december: 'gesloten' seminarie aan de UCL: 'Onderzoek en actie met betrekking tot de omzetting van de Kwalificatierichtlijn in Belgisch intern recht: vragen voor het debat';
- 16 december: Seminarie 'De Conventie van Genève vandaag: wat staat er op het spel?', CIRE (Coordination et Initiatives pour Réfugiés et Étrangers).

3.5. Opleidingen

- 11 februari: LOK-opleiding voor gynaecologen (10 deelnemende artsen);
- 18 februari: Opleiding bij GAMS voor opvangcentrum Fedasil (28 deelnemers);
- 25 maart: Opleiding CPMS en PSE Bruxelles in samenwerking met GAMS (56 deelnemers);
- 7 april: cursus juridische antropologie in het Centrum voor vergelijkend recht, rechtsgeschiedenis en juridische antropologie van de Université Libre de Bruxelles via Barbara Truffin, docente;
- 6 mei: Opleiding bij GAMS voor opvangcentrum Fedasil (24 deelnemers);
- 18 mei: deelname aan het seminarie van de cyclus 'Denken en handelen tussen verschillende werelden', georganiseerd door Entre Deux Mondes ASBL en Carpe Diem Vis-ta-vie ASBL, 'Vrouwelijke genitale verminking: wat betekent immigratie voor zuiveringsrituelen van de seksen?' (12 deelnemers)
- April en mei: Opleidings sessies bij de balies in samenwerking met Vluchtelingenwerk Vlaanderen rond het thema van VGV en andere nefaste traditionele praktijken: aanwezigheid van advocaten en medewerkers uit de sociale sector om de samenwerking tussen verschillende partijen te bevorderen;

- 28 april, balie van Dendermonde (18 deelnemers)
 - 29 april, balie van Mechelen (12 deelnemers)
 - 3 mei, balie van Kortrijk (14 deelnemers)
 - 5 mei, balie van Brugge (14 deelnemers)
- 14 juni: Opleiding over de juridische aspecten van VGV in het kader van een seminarie georganiseerd door het Tropisch Instituut in Antwerpen (130 deelnemers);
- 28 september: Opleiding PF Verviers in samenwerking met GAMS-België;
- 7 oktober: opleiding voor het personeel van FEDASIL in samenwerking met GAMS-België (in het Frans);
- 20 oktober: Opleiding voor directeurs van de Centra voor Leerlingenbegeleiding op initiatief van de Vlaamse minister van Onderwijs om de verantwoordelijken voor het medisch toezicht in de scholen te sensibiliseren voor VGV (65 deelnemers);
- 25 oktober: Opleiding PF Dinant in samenwerking met GAMS-België;
- 10 november: opleiding voor het personeel van FEDASIL in samenwerking met GAMS-België (in het Nederlands);
- 23 november: Opleiding PFS Luik in samenwerking met GAMS-België.

In totaal werden in 2011 meer dan 800 professionals door INTACT opgeleid of gesensibiliseerd met betrekking tot de problematiek van VGV.

3.6. Deelname aan acties rond VGV

- 22 maart: Ontmoeting en actie van de Sociale Dienst van de Socialistische Solidariteit in Brussel (22 deelnemers);
- 28 april: Actie in Etterbeek op initiatief van de schepen van Gelijke Kansen in samenwerking met GAMS België (25 deelnemers);
- 10 mei: Ontmoeting en actie van Planning des Marolles (10 deelnemers);
- 16 november: Actie in het kader van een conferentie over VGV, georganiseerd door de vzw AZIZ in Weerde. (50 deelnemers);
- 20 november: Actie in samenwerking met GAMS-België tijdens de Internationale Dag voor de Rechten van het Kind, Flagey, Brussel;
- 25 november: Aanwezigheid met een stand in het kader van de 'wittelintencampagne'.

3.7. Werkgroep, expertenvergaderingen en inhoudelijk werk

3.7.1. Expertenvergadering

- 28 januari: Ontmoeting met Dr. Pierre Foldès, Parijs;
- 1 maart: Vergadering met het CGVS rond asielkwesties, meer bepaald over de inachtneming van VGV en gedwongen huwelijken bij de asielaanvraag en het gebruik van informatie over de landen van oorsprong in het kader van de evaluatie van de asielaanvraag;
- 2 september: Vergadering met IGVM in het kader van een door de FOD Binnenlandse Zaken en het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen gefinancierd onderzoek inzake eerge relateerd geweld;
- 5 september: Vergadering met de juriste van het Centre Louise Michel in Luik in het kader van het project CLMGF (Collectif liégeois contre les mutilations génitales féminines);
- Deelname aan vergaderingen van het netwerk 'santé mentale en exil' georganiseerd door de SSM Ulysse, die om de twee maanden een debat organiseert over mentale gezondheid en ballingschap; op 7 juni 2011, 8 september, 8 november en 13 december. Een belangrijke verwezenlijking van dit netwerk is de actualisering en de heruitgave van de gids voor toegang tot mentale hulpverlening in het Brusselse gewest voor vluchtelingen. De gids werd op 25 november voorgesteld aan de medische sector en het verenigingsnetwerk.
- 6 september: ontmoeting met het BCHV voor de gezamenlijke behandeling van dossiers;
- 22 oktober en 23 december: Vergadering met het oog op de oprichting van een VGV-platform binnen de Franse Gemeenschap in samenwerking met de Federatie Wallonië-Brussel (kabinet F. Laanan), het Waalse Gewest (kabinet E. Tillieux), de Cocof (kabinet E. Kir) en met GAMS-België en het Collectif liégeois contre les MGF (CLMGF). Er wordt beslist om INTACT en CLMGF te integreren in de steungroep van de gezamenlijke strategieën (zie details, punt 2);
- 8 november: ontmoeting met de politie van Brussel, zone 5344, sectie Jeugd en Gezin over vastgestelde problemen inzake VGV en gedwongen huwelijken;
- 13 december: vergadering van het Netwerk Huwelijk en Migratie voor de ontwikkeling van synergieën;
- 16 december 2011: overlegvergadering tussen GAMS en het IGVM over de manier waarop de detectie en de preventie van VGV in Vlaanderen kan worden gestimuleerd.

3.7.2. Werkgroep

- **Overlegvergaderingen over de opsporing van VGV:** gezien de recente meldingen en de overtuiging van de mensen van het terrein dat de betrokkenen meer inzicht in de problematiek moeten krijgen om de situatie te doen keren, wordt er zowel binnen de Federatie Wallonië-Brussel als binnen de Vlaamse Gemeenschap onderzocht hoe risicomeisjes beter kunnen worden opgespoord.

• Binnen de Federatie Wallonië-Brussel:

Denkgroep rond het opsporen van risicokinderen: Het is een relatief gevoelig onderwerp waarover ook voor de oprichting van INTACT meermaals werd gedebatteerd zonder dat er echter ooit een consensus werd bereikt! Op vraag van de Brusselse en Waalse politici hebben we binnen de overlegstrategieën een pluridisciplinaire denkgroep in het leven geroepen die samengesteld is uit artsen, vertegenwoordigers van het ONE, de PSE, de PMS-centra,... Deze denkgroep moet zich beraden over een interventiemodel om op grote schaal meisjes op te sporen die slachtoffer zijn van of risico lopen op VGV. Om dieper in te gaan op de hieraan gelinkte juridische aspecten heeft INTACT samengewerkt met gespecialiseerde advocaten. Dankzij deze samenwerking konden de volgende studies worden gerealiseerd: 'de detectie en de opsporing in het kader van de school (PSE, PMS) of het ONE' en 'het wettelijke kader van het vereiste medische onderzoek voor meisjes die risico lopen op VGV in geval van een terugkeer naar het land en die om die reden als vluchteling werden erkend'. We hopen een voorstel te kunnen formuleren om in de loop van 2012 voor te leggen aan de Hoge Gezondheidsraad.

Het opzetten van een interventieprocedure in geval van een vaststelling:

INTACT nam het initiatief om alle hoofdrolspelers uit de sector van de jeugdzorg samen te brengen: de SAJ, de DGDE (de algemeen afgevaardigde voor de kinderrechten), het parket, GAMS en INTACT. Na enkele contacten en een vergadering in oktober 2011 werd een eerste interventieprocedure binnen de Brusselse SAJ op touw gezet waarbij een gekwalificeerde aanspreekpersoon werd aangesteld die binnen de SAJ verantwoordelijk is voor deze materie. Er werd in samenwerking met de DGDE afgesproken dat deze procedure in 2012 zal worden ingevoerd in alle Waalse SAJ's die met deze problematiek in aanraking kunnen komen. We hopen in overeenstemming met alle betrokken actoren een echt protocol te kunnen formuleren inherent aan deze problematiek in 2012.

• Binnen de Vlaamse Gemeenschap

Het lanceren van een interventieprocedure in geval van een vaststelling:

Uit een overlegvergadering over preventie van VGV en de relaties met de diensten voor jeugdzorg is gebleken dat er aan Vlaamse zijde weinig belangstelling of aandacht is voor deze kwestie. De Comités Bijzondere Jeugdzorg zijn van oordeel dat enkel het parket kan ingrijpen indien zich een risico op VGV voordoet, terwijl zijzelf niet kunnen optreden indien ze aangesproken worden door verenigingen. Ze kunnen enkel optreden indien ze door de ouders worden gecontacteerd (principe van de vrijwillige hulp). Na

deze vaststelling werd er contact opgenomen met het Vlaams Forum Kindermishandeling om het probleem voor de organisatie van preventie in Vlaanderen aan te kaarten. Het Vlaams Forum Kindermishandeling is een structuur die werd opgericht in het kader van het protocol 'kindermishandeling', afgesloten op 30 maart 2010 tussen de minister van Justitie en de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin Jo Vandeurzen. Deze structuur heeft als doel toezicht te houden op de manier waarop het protocol wordt uitgevoerd, instrumenten aan te reiken aan personen op het terrein en revisievoorstellen te doen zodat het protocol zo nauw mogelijk aansluit bij de realiteit op het terrein. Op 7 december 2011 vond een vergadering plaats met het hoofd van deze structuur. Er werd voorzien dat de thematiek van VGV, gedwongen huwelijken en eengerelateerd geweld op het Forum zou worden behandeld op basis van drie concrete voorstellen voor 2012: de integratie van deze problematiek in het protocol Kindermishandeling, opleiding en sensibiliseringsacties voor alle betrokken actoren en het opzetten van een procedure met duidelijke verantwoordelijken voor de preventie van dergelijke praktijken.

INTACT wil daarenboven ook binnen de Vlaamse Gemeenschap **vooruitgang boeken op het vlak van de detectie van kinderen die risico lopen op VGV**, en dit in samenwerking met GAMS België en het ICRH. Daarom werd er beslist om samen met enkele hoofdrolspelers, zoals Kind en Gezin en de Centra voor Leerlingenbegeleiding, grondig na te denken over het opzetten van een efficiënt detectiesysteem voor VGV in Vlaanderen. Na een ontmoeting met het Vlaams kabinet van Onderwijs organiseerde INTACT in oktober 2011 een opleiding om CLB-directeuren bewust te maken van hun fundamentele rol inzake de detectie en preventie van VGV in bepaalde gezinnen. In overleg met het ICHR en GAMS werd er besloten om ook SENSOA - het door de Vlaamse Gemeenschap erkende expertisecentrum rond seksuele gezondheid - in deze denkoefening te betrekken. Het is voorlopig nog wachten op het antwoord op onze vraag naar een meer concrete samenwerking. Er is een ontmoeting gepland met Nederlandse experts ter zake. In Nederland bestaat immers een protocol waarin uiteengezet wordt hoe het onderwerp VGV kan worden aangekaart bij risicogezinnen en hoe het risico moet worden geëvalueerd. Daarnaast is er een protocol voor de begeleiding. Om ook in 2012 vooruitgang te boeken, eventueel met financiële steun van de Vlaamse Gemeenschap (de aanvraag moet begin 2012 opgestart worden) moeten we ons op deze protocollen baseren.

3.7.3. Inhoudelijk werk

Er werden essentiële juridische studies uitgevoerd om bepaalde aspecten van het werk rond VGV en andere zogenaamd nefaste traditionele praktijken nader te onderzoeken. Aangezien is gebleken dat dit soort inhoudelijk werk enkel door juristen kan worden verricht, werden deze studies toevertrouwd aan externe (deeltijds aangeworven) specialisten.

De inhoud van deze studies zal ongetwijfeld een positieve impact hebben op zowel de installatie van de werkgroep als de verbetering van de juridische adviezen tijdens de consultaties. Het resultaat van het onderzoek zal ongetwijfeld in de loop van 2012 bekend worden gemaakt via aanbevelingen aan de bevoegde instanties of via de organisatie van een colloquium...

De volgende studies zijn inmiddels voltooid:

- 'Controle en detectie van risicomeisjes - aspecten in het kader van de school of het ONE', door M. Kaiser et S. Ben Messaoud;
- 'Controle en detectie in het kader van de opvang van asielzoekers (Fedasil, OCMW en andere structuren)', door C. Nepper;
- 'Studie van de jurisprudentie inzake de interpretatie van VGV, gedwongen huwelijken en eengerelateerd geweld in het kader van asiel', door M. Grinberg en C. Lejeune;
- 'Studie over VGV en de notie foltering', door L. Walley;
- 'Studie over de controle door het CGVS voor vluchtelingen erkend op basis van de vrees voor VGV van hun kinderen: een geval van discriminatie?', door V. Van der Plancke en E. Néraudau ;
- 'Studie over de beschermingsprocedure binnen het jeugdrecht bij melding van vrees voor besnijdenis van een meisje met het statuut van asielzoeker of erkend vluchteling', door de SDJ Namen;

Naast deze juridische onderzoeken werd meermaals een beroep gedaan op onze **expertise** voor nationale of internationale studies:

- Een artikel in een speciaal nummer van het Franse tijdschrift Proasile: 'Welke plaats voor slachtoffers van besnijdenis en gedwongen huwelijken in het asielrecht?', juni 2011
- France Terre d'asile: studie GENSEN (april 2011)
- VUB; Een studie van Elli Gilbert over eengerelateerd geweld in opdracht van Vreemdelingenzaken (maart 2011)
- Human Rights Watch Nederland, over besnijdenis in België (Doutje: maart 2011)
- Tijdschrift van de Belgische Liga voor Mensenrechten 'VGV: hoe worden de slachtoffers beschermd?', december 2011

Bovendien worden we heel regelmatig aangesproken door studenten die in het kader van hun eindwerk een beter zicht willen krijgen op de VGV-problematiek in de context van internationale bescherming.

3.8. Communicatie

3.8.1. Website

Dankzij een subsidie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest hebben we onze website aanzienlijk kunnen verbeteren.

De website werd nog voor de aanwerving van INTACT-medewerkers gelanceerd en wordt momenteel aangepast aan de huidige werking van de vereniging. De site zal bovendien juridische informatie inzake VGV bevatten, die inhoudelijk afgestemd is op de professionele doelgroep (de juridische sector of de psycho-medische-sociale sector) of de betrokken personen. Zo vindt men er een kort overzicht van asiel- of strafrechtelijke aangelegenheden of zaken met betrekking tot jeugdbescherming. Daarnaast bevat de site ook jurisprudentie (voor juridische beroepen), wetgeving, informatie over praktijken in de landen van oorsprong, links naar studies, brochures, procedureformulieren,...

Dit jaar werd de website geconsulteerd door meer dan 2000 personen uit 33 landen wereldwijd!

3.8.2. Verspreiding van de brochure 'Het beroepsgeheim en VGV'

De brochure werd tussen februari en april verspreid:

- Binnen de Federatie Wallonië-Brussel: 20.000 exemplaren;
- In het Vlaamse Gewest: 10.000 exemplaren naar aanleiding van de specifieke door de Vlaamse overheid gefinancierde campagne rond het verbod op VGV in Vlaanderen;
- Rondzendbrief van de minister van Sociale Integratie naar alle opvangstructuren, elektronische link naar INTACT + elektronische verspreiding van de brochure;
- In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest: ongeveer 2.000 exemplaren;
- In het Waalse Gewest: verspreiding voorzien voor 2012 (meer dan 5.000 exemplaren), in samenwerking met het Waalse Gewest.

3.8.3. Pers

In 2011 verschenen meerdere artikels en reportages over VGV en/of het werk van INTACT:

- 5 februari 2011: RTBF, journal van 19u30, interviews met Patricia Jaspis en Christine Flamand.

- 6 februari, La Première, interview met een jurist van INTACT;
- 11 februari, Le Vif L'express: 'Geen excuses voor besnijdenis';
- 8 maart, La Libre: carte blanche rond het thema van traditioneel geweld tegen vrouwen, in het kader van de Internationale Vrouwendag; 'Wanneer traditie het haalt van de wet';
- 7 april, De Standaard, ter gelegenheid van de lancering van de informatiecampagne in Vlaanderen;
- 9 juni, De Huisarts, artikel waarin vooruitgeblikt werd naar het seminarie georganiseerd door het Instituut voor Tropische Geneeskunde in Antwerpen, met een gedetailleerd interview met professor Jean-Jacques Amy over VGV;
- 27 oktober: persconferentie in Charleroi in het kader van het colloquium van 7 november 2011 onder de titel 'Vrouwelijke genitale verminking: van inzicht tot interventie'.

3.8.4. Ontmoetingen met politici

- Februari: ontmoeting met het kabinet Courard in het kader van de verspreiding van de brochure 'beroepsgeheim en vrouwelijke genitale verminking';
- Tussen februari en juni: ontmoetingen met het kabinet Laanan (Patrick Liebermann) binnen de Franse Gemeenschap;
- Januari en februari: ontmoeting met de administratie van de Vlaamse Overheid, waaronder de volgende personen:
 - Minister Vandeurzen, in verband met de financiering van de campagne en steun voor de activiteiten van INTACT;
 - Minister Smet in verband met de sensibilisering van de CLB's;
 - Het VGC-kabinet van Bruno De Lille in verband met de sensibilisering van de jeugd.
- Ontmoeting met het kabinet van 'gelijke kansen' van Eliane Tillieux (Sabine DEBUNNE) van het Waalse Gewest;
- Ontmoeting met het kabinet van 'gelijke kansen' van Bruno De Lille (Melda Aslan) van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest;
- Ontmoeting met het kabinet van Emir Kir (Céline VanNeyverseel) van de Cocof.
- Naar aanleiding van de installatie van de nieuwe regering op 6 december 2011 stuurden we een brief naar de nieuwe staatssecretaris voor Asiel en Sociale Integratie, Maggie De Block, waarin we haar feliciteerden met haar nieuwe bevoegdheden. We stelden haar

onze vereniging voor en verzochten om een afspraak voor een ontmoeting met haar kabinet.

4. Projecten en prioriteiten voor 2012

- Voltooing van de website;
- Organiseren van de denkgroep over asiel en detectie van risicomeisjes;
- Aanbevelingen inzake asiel;
- Opstellen van een protocol voor de detectie van risicomeisjes;
- Opstellen van een interventieprotocol voor de bescherming van meisjes in gevaar of slachtoffers;
- Opleidingsinstrumenten en opleidingen voor medewerkers uit de sector van de jeugdzorg;
- Opleiding van advocaten;
- Opleidingsinstrumenten en opleidingen voor de politie en het parket van Brussel (pilotproject).